

Sotsiaalkaitseministri 29.03.2023 käskkirjaga nr 53 kinnitatud toetuse andmise tingimuste „Laste ja perede toetamine“ 2023. a tegevuskava muutmise seletuskiri

I Sissejuhatus

2023. aasta tegevuskavas lisatakse tegevuse 2.7 „Kohalikes omavalitsustes pereteenuste loomine ja arendamine“ juurde toetuse andmise tingimused kohalike omavalitsuste (edaspidi KOV) ennetus- ja peretöökeskuste rahastamiseks. Toetatavate tegevuste eesmärk on mitmekesistada KOV-ides perede paremaks toimetulekuks lastele ja peredele mõeldud pereteenuseid, toetada selliste teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust ning tõhustada ennetustööd.

Muudatuse on koostanud Sotsiaalministeeriumi perede heaolu ja turvaliste suhete osakonna nõunik Gerli Lehe (tel 5913 6501, gerli.lehe@sm.ee) ja peaspetsialist Alice Juurik (tel 5911 0732, alice.juurik@sm.ee) ning nutika arengu toetamise osakonna peaspetsialist Ingrid Mangulson (tel 5913 7470, ingrid.mangulson@sm.ee).

Käskkirja juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusloome- ja isikuandmete kaitse nõunikud Piret Eelmets (tel 626 9128, piret.eelmets@sm.ee) ja Lily Mals (tel 626 9199, lily.mals@sm.ee).

Eelnõu on keeletoimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeletoimetaja Virge Tammaru (tel 626 9320, virge.tammaru@fin.ee).

Eelnõu ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

II Käskkirja sisu

TAT lisa 2 asendatakse käesoleva käskkirja lisaga.

Toetuse andmise tingimuste (edaspidi TAT) 2023. aasta tegevuskavas muudetakse tegevust 2.7 „Kohalikes omavalitsustes pereteenuste loomine ja arendamine“ – tegevuse kirjeldusse lisatakse toetuse taotlemise tingimused. Toetatavate tegevuste eesmärk on luua ennetus- ja peretöökeskusi ning suurendada KOV-ides perede paremaks toimetulekuks pakutavate pereteenuste arvu ja kättesaadavust.

Toetatakse ennetus- ja peretöökeskuste loomist KOV-ides, kus seda veel ei ole, ning peredele mõeldud teenuste arendamist lõimituna tervishoiu- ja sotsiaalteenuste pakkumisega, arvestades pere vajadust täiendava toe järele enne ja pärast lapse sündi. Toetatakse ka mobiilse perepesa teenust, mis on osa Perepesa tegevusmudelist. Uued ennetus- ja peretöökeskused KOV-ides tagavad laste ja perede heaolu süsteemse ennetustöö ja varajase märkamise kaudu. Mõlema tegevuse puhul algab toetuse taotlemine 1. detsembril 2023. Mõlemad tegevused kestavad 24 kuud.

Pereteenused on enne ja pärast lapse sündi peredele mõeldud teenused, mis toetavad lapse heaolu ja pere toimetulekut (vanemlust ja paarisuhteid toetavad programmid, terviseedendus, tugigrupid, pereteraapia ja muud teenused, mis toetavad perede toimetulekut).

Pereteenuste arendamise ja kättesaadavuse parandamisega on tagatud pere abivajaduse varajasem märkamine ja õigeaegne tugi, mis parandab laste heaolu. Tegevuse tulemusena kasvab KOV-ides pakutavate pereteenuste arv ja kättesaadavus ning pereteenuste saajate arv.

KOV-idele antav toetus ei ole ELi toimimise lepingu (ELTL) artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi, sest tegemist on KOV-i sotsiaalteenustega seotud ülesannete toetamisega vastavalt kohaliku omavalitsuste korralduse seaduse § 6 lõikele 1.

III Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013.

IV TAT mõjud

Lapse heaolu ja arengut mõjutavad oluliselt peresuhete kvaliteet ja vanemate vanemlik kompetentsus. Seetõttu on vaja lapsevanemaid toetada ning pakkuda neile õigeaegset, asjakohast ja professionaalset tuge laste kasvatamisel. Oluline on muuta peredele vajalik teave ühest kohast kättesaadavaks ja luua juurdepääs pereteenustele kodu lähedal. Laste ja perede heaolu toetamine on ühiskonna jätkusuutlikkuse aspektist oluline, sest investeeringud mõjusatesse ennetustegevustesse toovad pikaajalist kasu lastele, peredele ja ühiskonnale ning on kulutulusad.

Lapse Heaolu Arengukeskus SA on välja töötanud ja testinud 2022. aastal ennetus- ja peretöökeskuse tegevusmudelit „Perepesa“ (edaspidi Perepesa), et pakkuda süsteemset lahendust, kuidas toetada KOV-e lastele ja peredele mõeldud teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamisel ning peredega tehtava ennetustöö tulemuslikkuse suurendamisel.

Toetust antakse eesmärgiga parandada kohalikul tasandil pereteenuste kättesaadavust. Pereteenused on peredele mõeldud teenused, mis toetavad lapse heaolu ja perede toimetulekut, arvestades perede vajadust täiendava toe järele: vanemlust ja paarisuhteid toetavad programmid, terviseedendus, tugigrupid, pereteraapia ja muud teenused, mis toetavad perede toimetulekut. Eesmärgi täitmiseks toetatakse ennetus- ja peretöökeskuste loomist ning pereteenuste arendamist 0–7-aastaste laste vanematele, pakkudes õigeaegset, asjakohast ja professionaalset tuge laste kasvatamisel.

Muudetava tegevuse tulemusena kasvab KOV-ide poolt peredele pakutavate pereteenuste arv ja kättesaadavus.

V TAT jõustumine

TAT jõustub üldises korras.

VI. Muudatuste kooskõlastamine

Tegevuskava muudatused esitati mitteametlikult arvamuse avaldamiseks Rahandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele. LaHega on taotlemise tingimused kooskõlastatud juunis 2023 ja KOV-idele tutvustati tingimusi 16.05.2023 Sotsiaalministeeriumi korraldatud infopäeval. KOV-id tegid ettepaneku võimaldada esitada ka pereteenuste rahastamist kinnitav volikogu kinnituskiri, seda ettepanekut arvestati.